

SOS mod Racisme

LIGE VÆRDIGHED FOR ALLE

Nyhedsbrev nr. 107 september 2012 ISSN 0909-9026

LILLE V gyldig
A rød
k blå N s
D gul o
r hvid R l
E i
å L O D T R E T e

Karen Margrethe Høskuldsson: Troværdighed?

Troværdighed?

Indholdsfortegnelse

- 3 Leder
- 4 Folkemøde på Bornholm
- 7 Det danske asylsystem
- 9 Visuel racisme og nyracisme
- 13 Genopbygning af Europa
- 14 Grækenland i dag
- 16 Indtryk fra Herat
- 19 Dansk staffelov og tortur
- 21 Boganmeldelser
- 23 Grass og den tyske stolthed
- 24 En mentorordning for nydanskere
- 26 SOS mod Racisme

SOS mod Racisme
Nørre Allé 7, 2200 København N

e-mail: sos@sosmodracisme.dk
www.sosmodracisme.dk
website til gymnasieundervisning:
www.sosmenneskerettigheder.dk

Kontoret er ikke betjent, brug helst email.
Landsformand: Anne Nielsen: 4233 1969
Diskriminationshotline, John Ukpo: 4233 1968
Kasserer: Daniel Peyman

Lokalafdelinger
Randers: Birgitte Olesen, tlf. 8641 0615
København: Nørre Allé 7, 2200 Kbh. N,
tlf: 4233 1968 Formand: Steen Eriksen

SOS mod Racisme Nyhedsbrev nr. 107
ISSN: 0909-9026
Ansvarshavende redaktør:
Marianne Olsen, Næstved
Hjemmesiden opdateres med nyhedsbrevene.
Indlæg sendes til: sos@sosmodracisme.dk

Indmeldelse

Man kan melde sig ind ved at udfylde og sende indmeldelsesblanketten på hjemmesiden og indsende kontingent via netbank eller giro. Man kan også bare udfylde et girokort med navn, adresse og email og skrive *Nyt medlem* på og betale kontingent.

Medlemsskabet er først gyldigt når man har betalt kontingent.

Årligt kontingent: ordinært medlemskab:

250 kr. Studerende, arbejdsfri, pensionister: 150 kr.

Giro 1972200. Danske Bank, Reg.nr. 1551. Kontonr. 1972200

Introduktionskontingent: nye medlemmer det første år, og unge under 25 år: 50 kr.

Leder

'Troværdighed?' Er valgt til dette nyhedsbrevs tema. Det kan desværre ikke være mere aktuelt, når spørgsmålstegnet hører til. Man skal – også i den lyse årstid – lede længe for at finde troværdighed, hvad der klart illustreres af Karen Margrethe Høskuldssons forside. Vi, jeg tror alle, sukker efter at finde folk, der ikke nøjes med at snakke, når de først har fået magt. Det er både det parlamentariske demokratis svaghed og den træthed der opstår ved alle mulige slags reklameskrig. Der vokser i denne tid en længsel frem efter tøven, efter spørgen og eftertanke.

Og efter at gå i gang igen på troværdighedens smalle sti.

SOS mod racisme bringer en formidrende artikel om racisme af Signe Kjær Jørgensen, der er ved at færdiggøre sin ph.d. om politisk aktive muslimske kvinder og offentlig debat. Det skarpe blik er bevaret i hele bladet, også af personligt involverede folk som vores formand, Anne Niensens tale ved Folkemødet på Bornholm, hvor *SOS* også var så heldig at få en artikel af Khatera Kakar og Zach Khadudu om asylsystemet indefra: Det er alt for sjældent at vi får mulighed for at lytte til de mennesker, det hele handler om, de mennesker, der bliver udsat for racisme.

Europa er, som vi ved, i en slem tilstand, og det er også ved at gå op for os i det lille Danmark, at faren lurder på os. Det er helt nødvendigt at forstå hvilken fare der lurder, at vi ikke i forskræmthed beskytter os imod det og dem, som kunne bringe bedre tider. Det skriver EGAMs formand, Benjamin Abtan en artikel om og lektor Birthe Højby Nielsen komplementerer billedet af Europas vugge med sin artikel, som hviler på grundige sociale, historiske og sproglige studier.

SOS følger op på tidligere artikler om Herat med nogle fine billeder og bringer desuden en markering af FN's 25-års jubilæum for bekæmpelse af tortur med Tue Magnussens artikel, og desuden bringer vi et par boganmeldelser: Benedicte Ohrt Fehler, konsulent og tidl. vidensmedarbejder på migrationsom-

rådet i projekt *UDENFOR* skriver om Malene Fenger-Grøndahls *Romaer – Europas største mindretal* og Ann-Claire Olsen anmelder Henryk m. Broders *Glem Auschwitz*.

Men ligesom reportagen fra Herat er et lillebitte lys i sommerens forstands-mørke, må vi ikke glemme igen at glæde os over at Bedsteforældre for asyl bliver ved – og ved- og ved. Sikke en inspiration!

Og noget helt særligt oplevede vi den 21. marts, da vi fejrede FN's antiracistiske uge med et besøg af Inge-Lise Kühl fra Nyt Netværk, Sønderborg: de kan, og vi bringer selvfølgelig en artikel om netværket – til inspiration.

Når jeg siger noget til fire mennesker,
forstår de alle noget forskelligt.
Ernie LaPointe.

Ved folkemødet på Bornholm talte blandt andre Anne Nielsen, formand for *SOS mod racisme*:

Hvad har racisme med asylpolitik at gøre? Jo, det er fremmedfrygt og fremmedhad, der gør, at vi ønsker at få så få flygtninge til Danmark, som muligt. Det er derfor vi behandler dem så umenneskeligt, og derfor hænger kamp mod racisme sammen med en kamp for en menneskelig asylpolitik. Verden er blevet mindre, man kan flyve rundt om jorden på et døgn. Men i Danmark forsøger vi at holde fast i en isolation, som ikke findes mere, for vi er bange for de andre. Og selv om EU bl.a. bygger på menneskerettighederne, har vi lukket grænserne til Fort Europa: EU udsteder ikke visa til de lande, flygtningene kommer fra, så det er få der kommer lovligt hertil og søger asyl. Derfor flygter folk over Middelhavet i små overfyldte både, mere end 16.000 mennesker er døde på vejen til asyl i Europa.

Det er nu tre år siden, Sven Auken holdt sin sidste store tale på Rådhuspladsen. Det var ved en demonstration for de irakiske flygtninge, der stod til tvangshjemsendelse, mod FN's indsigelser. Sven indledte og sluttede med:

Dette er ikke om love og paragraffer.
Dette er ikke om nævn fyldt med embedsmænd.
Dette er ikke om tvangstraktater mellem regeringer.
Dette er ikke om rivalisering mellem partier.
Dette er ikke om, at nogle er gode eller onde.
Dette er om mennesker, medmennesker.
Dette er om at sætte mennesket først og vise barmhjertighed.

Vi er allesammen mennesker, uanset om vi er født i Danmark, Irak, Iran, Somalia eller Syrien. Vi ser forskellige ud, og har forskellige sprog, men uanset hudfarve, religion og etnicitet har vi dybest set de samme ønsker om et godt og lykkeligt liv og om at undgå lidelser. Vi har behov for at leve et liv i menneskelig værdighed, dér kommer menneskerettighederne os til hjælp. Vi har også behov for at yde og få, for venner og arbejde.

Den finske sociolog Erik Allardt opdeler livskvalitet i områderne: at have, at elske og at være. Hvordan er det for en asylansøger i Danmark?

At have: en asylansøger, har typisk mistet alt af værdi udover livet. De sidste penge er ofte gået til en menneskesmugler, den økonomiske hjælp han får i lejren, er overlevelseshjælp.

At elske: Familien og vennerne er typisk i hjemlandet, og familiesammenføring normalt udelukket før man får asyl. Han skal bo med personer i det anviste værelse. Nye relationer kan være svære at danne og fastholde grundet mange flytninger fra lejr til lejr. År med usikkerhed og venten, flytninger, håbløshed og depression, kan til sidst ødelægge evnen til nye venskaber.

At være: Den identitet asylansøgeren havde: som lærer, sygeplejerske, studerende eller politisk aktiv er væk: han må ikke arbejde i Danmark. Det er måske det værste: at være ingenting, ikke at kunne yde noget, at være uden for samfundet, ikke at måtte lave noget meningsfyldt!

En asylansøgers liv blir ikke regnet for meget: I hjemlandet bliver han forfulgt.

Selve flugten er ofte livsfarlig.

Når han kommer til Danmark, viser vi så barmhjertighed? Nej, det vidner de sidste mange års asylpolitik om, at vi ikke gør: han risikerer simpelt hen at sidde 10 år eller mere i forskellige asylcentre uden håb. Vi behandler asylansøgere så ringe som muligt, for at undgå der kommer flere.

Fraset ved akut sygdom og særlige situationer, vil han typisk kun kunne få lægelig behandling, efter kaution fra Udlændingestyrelsen. Og det er ikke nok at være lam og sidde i kørestol for at få humanitært ophold.

Vi bruger ¼ million kr. om året i Danmark på at opbevare en asylansøger i et asylcenter, med forbud mod lønnet arbejde og uddannelse, skrappe restriktioner på alt, vel vidende, at det gør ham psykisk syg!

På trods af at spørgsmålet om asyl eller ej, i princippet er et spørgsmål om liv i beskyttelse i Danmark, eller død, forfølgelse eller tortur i hjemlandet, lever asylprocessen ikke op til

almindelige retsstandarder i Danmark. Den afgøres af Udlændingestyrelsen og kan kun ankes til Flygtningenævnet, der hverken er uvildigt eller domstolslignende. Vi prøver at presse afviste asylansøgere til at medvirke til frivillig hjemsendelse til lande, vi ikke må tvangsudsende dem til – som de førnævnte. Det er umenneskeligt og imod international ret ifølge LIBE i EU-parlamentet, og Europarådets ECRI.

Hvad er så min vision:

At Danmark respekterer Flygtningekonventionen og behandler asylansøgere som mennesker.
At alle asylansøgere får ret til at bo uden for asylcentre.
At asylansøgere får sygesikringskort med ret til det danske sundhedsvæsen.
At alle asylansøgere får ret til at arbejde og uddanne sig i Danmark.
At alle børn i den skolepligtige alder får ret til at bruge Folkeskolen, og unge mennesker får uddannelse.
At EU åbner grænserne, så folk har mulighed for at søge asyl i EU.
At bøder til flyselskaber og rederier for at fragte personer uden gyldigt pas og visum afskaffes.
At Dublin-forordningen afskaffes, og man i stedet fordeler asylansøgerne bedre i EU.
At asylsager efter afslag fra Udlændingestyrelsen behandles af en uvildig domstol, og Flygtningenævnet afskaffes,
at påstande om tortur er undersøgt,
at tolkene er uddannede og afhøringerne i 1. instans er bandede,
at der må føres vidner og fremlægges materialer fra asylsøgerens side,
at asylsøgeren har adgang til gratis advokatbistand før han indgiver en ansøgning om asyl,
at der ved afslag på konventionsstatus og beskyttelsesstatus undersøges for humanitær opholdstilladelse.
At Udlændingestyrelsen og domstolene bruger FNs definition på en flygtning, frem for at kræve det godtgjort at asylsøgeren er konkret og individuelt forfulgt, og at processen sikres ved samarbejde med FN's flygtningeorganisation.
At Danmark ophører med at sende folk tilbage til lande, hvor de risikerer at blive udsat for tortur, forfølgelse, nedværdigende eller umenneskelig behandling, og tilbyder asyl og erstatning til dem, som vi allerede har tilbagesendt til disse forhold.

At personer, som ikke har fået asyl, men som heller ikke kan sendes tilbage til det land, de kom fra, får beskyttelsesstatus.

At de "motivationsfremmende foranstaltninger" afskaffes.

At grænserne for, hvornår der kan ydes ophold af humanitære årsager ændres, så ingen tilbagesendes uden at kunne få nødvendig behandling for alvorlig sygdom.

At man uanset årsagen ikke beholder folk i et asyl-limbo i årevis, men giver dem asyl af andre grunde, hvis de har været her i mere end 1-2 år.

At man – selv ved tvangsmæssig tilbagesendelse – sikrer en overlevelseshjælp til de første tre måneder.

At man ikke sender børn tilbage til børnehjem i lande med borgerkrig som Afghanistan.

Hvad får asylansøgerne ud af det?:

En retfærdig og menneskelig asylproces, hvor vi hellere giver asyl til én for meget, end sender nogen tilbage til forfølgelse og død.

Desuden får vi forhåbentlig nogle medborgere, der har følt sig godt modtaget i Danmark, er positive over for vores land, og ikke bliver ødelagt af at leve år i meningsløshed og usikkerhed.

Og Danmark?

Vi får flere nye medborgere, og kan være stolte af, at de valgte vores lille paradis!

Med Sven Aukens ord: Det handler om at sætte mennesket forrest.

Anne Nielsen

SOS mod Racisme,

Københavnsafdelingen

**Alle møder holdes i Nørre Allé 7, lokale 205
(2200 København N):**

Generalforsamling, onsdag den 19/9, kl. 19.
Dagsorden efter vedtægterne.

Onsdag den 24/10, kl. 19.
Bestyrelsesmøde i København, åbent for alle medlemmer

Onsdag den 21/11, kl. 19.
Bestyrelsesmøde i København, åbent for alle medlemmer

**HUSK:Krystalnatten 9. november,
hvor der bliver holdt arrangementer i flere byer.**

Vi skriver om det på
www.sosmodracisme.dk ,
når vi ved, hvor og hvornår.

Check også
www.krystalnatten.dk ,
når vi nærmer os!

Khatera Kakar og Zach Khadudu: Det danske asylsystem.

Den danske regering har i mange år modtaget asylansøgere og flygtninge her i landet. I de senere år har debatten om livsvilkår, rettigheder og ansvar og problemstillingerne i det hele taget med asylansøgere været rejst offentligt. Politikere, aktivister, Ngo'er og danskere i det hele taget har diskuteret hvad og hvordan de skulle bære sig ad med det problem i Danmark. Men én stemme, der klart har manglet i debatten er den asylsøgers, der bliver diskuteret.

I dag prøver den stemme at blive hørt. Det sker i Trampolinhuset f.eks. og andre lignende organisationer.

Blandt mange punkter som den stemme håber at rejse er:

- Kvinders vilkår i Asyllejrene
- Børn og uledsagede unges i lejrene
- Den styrke som det danske system kræver af asylsøgerne og de udfordringer de møder.

Det danske Asyl system

- **Retten til at indgå ægteskab.**

Asylansøgere har ikke lov til at gifte sig, hverken med danskere eller med andre asylsøgere.

Ukorrekt aldersbestemmelse

Den test man bruger for at finde ud af den alder de børn har, som man regner med er under 18 år, er ikke nøjagtige. Der er tilfælde, hvor børn under 18 år bliver antaget for at være voksne, og nogle børn er derfor blevet anbragt sammen med voksne, der har berøvet dem deres udviklingsmuligheder for at vokse op i tryghed.

- **Højt uddannedes kompetencer**

I lejrene er der adskillige højt uddannede mennesker, læger og sygeplejersker, revisorer og tolke, elektrikere og journalister, ingeniører og lærere blandt andre professioner. Alligevel har disse mennesker ikke lov til at søge arbejde inden for deres område, men må blive

i lejrene, så deres kompetencer forældes og bliver ubrugelige.

- **Tidskløft imellem de interviews, immigranterne udsættes for.**

Asylansøgerne står over for alvorlige problemer med hensyn til deres interviews. Alle asylansøgere bliver, når de ankommer, underkastet et interview med politiet, og bagefter følger et skriftligt interview på ca. 25 sider. Mange folk, der kommer fra krigsområder, er mentalt ustabile og derfor bliver disse interviews uden hjælp fra nogen rådgiver eller advokat stressende for dem. Efter det skrevne interview tager det mange måneder, før de bliver indkaldt til interview hos immigrationsmyndighederne. Det forlanges af asylsøgerne at de i detaljer skal huske hver eneste detalje de fortalte politiet i det første interview. Denne tidskløft, som normalt er på tre måneder og mere, er for lang; hvis en asylsøger glemmer nogle få detaljer eller hvis hans/hendes nøjagtighed svigter, er der risiko for at sagen bliver afvist, fordi ansøgeren er 'inkonsekvent'.

- **Oversætterproblemer**

Nogle af de tolke som er blevet benyttet til at hjælpe asylansøgerne taler ikke nøjagtigt det samme sprog eller dialekt som asylansøgeren. Derfor bliver kommunikationen problematisk for asylsøgeren og hans/hendes sag bliver måske misforstået og mangelfuldt fremlagt. Afgørelserne er normalt affattet på dansk og gør det således meget hårdt for asylsøgeren at korrigere og acceptere, hvad der står, før det skal skrives under. Nogle asylsøgere er mistænksomme, især over for tolke, som tilhører en etnisk eller politisk opinion som asylansøgeren måske taler dårligt om under interviewet. Asylansøgere har i en vis udstrækning været bange for at nogle tolke måske var knyttet til deres hjemlands regering og derfor førte til mistillid hos asylsøgerne, der altså viger tilbage for at fortælle sandheden, og så går det ud over deres sag.

- **Ingen kontakt med myndighederne efter afslag for at opklare deres sag.**

Når en sags udfald er negativt, henvises den til det råd der tager sig af afviste flygtninges sager. På det tidspunkt kan asylsøgerne ikke klage, før sagen er appelleret. Asylansøgerne tror at det faktum nægter dem chancen for at opklare hos myndighederne hvorfor han/hun er blevet afvist.

- **Ventetiden bagefter.**

Ventetiden er fyldt med usikkerhed og meget lang. Den ventetid hvor asylansøgeren er her på ophold i usikkerhed, uden at det vides om man får asyl eller ej og uden at vide hvor lang ventetiden er.

- **Forældre: tilfælde af adskillelse mellem forældre og børn.**

Der har været tilfælde hvor den ene forælder får opholdstilladelse og den anden bliver afvist, så barnet risikerer at miste forbindelsen med den ene af sine forældre, hvis barnet bliver deporteret sammen med den afviste forælder.

- **Kvinder i lejren: sexchikane**

hænger sammen med at de opholder sig sammen med mandlige asylsøgere i de samme lejre. Da kvinderne er i mindretal uden sikkerhedstiltag i lejrene, er nogle af dem blevet voldtaget, både fysisk og psykisk nedbrudt.

- **Folkeskolen undervisning er små børns grundlag.**

Undervisning af mindre børn er meget ønskelig. De går ikke i normal skole, derfor er deres sociale oplæring meget begrænset. De går i isolerede skoler, hvor alle de andre børn de møder er asylsøgere ligesom de selv er. Undervisningen begrænses også til barneskolen, så de børn der er ca. 16 år ikke har mulighed for ungdomsuddannelser eller gymnasium.

- **Fælles toilet, bad og køkken.**

Der er stærkt brug for faciliteter i lejrene. Det er uhygiejnisk og problematisk at op til ti personer deles om et toilet. Ligesådan, når op til tyve personer er nødt til at deles om et køkken. Ofte må folk bruge badeværelserne og køkkenerne på skift af mangel på plads nok til alle.

- **Pligt efter deportation til at følge de deporteredes sager op, så vi**

kan vide, hvordan de har det, om de er levende eller døde.

De deporteredes videre forløb er ukendt. Den danske regering udleverer dem til deres værtslandes myndigheder, som de måske tidligere er flygtet fra. Nogle er endt i fængsel, torteret, chikaneret eller oven i købet slået ihjel. Når man først er deporteret har de danske myndigheder ingen metode, så de kan vide, om de deporterede har overlevet deportationen, eller om de er endt i større problemer end dem, de er flygtet fra.

- **Arbejde ikke tilladt.**

Asylansøgere har ikke ret til arbejde. Deres liv går med at sove i lejren, gøre lejren ren og for de heldige få at deltage i nogle få sprogkurser. Dette fører til en følelse af at være værdiløs, til desperation og mangel på mulighed for at klare sig selv. Det overlader dem til at være fuldstændig afhængige af de beskedne lommepege, som regeringen tilbyder dem.

- **Dagliglivets udfordringer, f.eks. selvmordsforsøg, sultestrejke.**

Frustration og livet i et limbo fik nogle asylansøgere til at begynde på en sultestrejke som en sidste udvej for at få deres bøn hørt. Nogle har mistet alt håb med hensyn til fremtiden og systemet, de har begået selvmord eller forsøgt på det.

- **Almindelige konklusioner.**

Somme tider generaliserer myndighederne sagerne i stedet for at tage individuelle hensyn.

- **Samme ret til beskyttelse fra politiet etc.**

Asylansøgere har også klaget over at det danske politi ikke behandler dem på samme måde som resten af borgerne. En asylansøger har for eksempel tilkaldt politiet i en nødsituation, og der var ingen der reagerede på hendes sag.

Konklusioner.

- **Normalt samfund.**

Asylansøgere vil gerne være en del af det samfund, de bor i. De vil gerne bo uden for lejrene og have lov til at være med i resten af det danske samfund ved at få lov til at arbejde,

studere og deltage i andre fælles aktiviteter. Mange af problemerne vil forsvinde, når man fjerner isolationen.

Arbejdstilladelse.

Hvis asylansøgerne får mulighed for at arbejde, bliver de i stand til at tjene deres egne penge, bidrage til samfundet og betale skat og tage ansvar. Det vil reducere statens byrde og give asylsøgerne en slags selvfølelse. Den højtuddannede skulle modtage råd fra en mentor om det danske arbejdsmarked.

- **Interviews burde optages.**

I tilfælde af at asylansøgerne føler sig misforstået eller forkert tolket, ville det være godt om deres interviews blev optaget med henblik på senere klager.

Begrænset ventetid.

Der bør udstikkes grænser for hvor længe en asylansøger skal vente på at få sin sag behandlet: uvished er psykisk ødelæggende.

En dag Ernie [under Vietnamkrigen, hvor han gjorde tjeneste for USA] passerede en landsby til fods, fik han øje på en pige i grøften. "Hun var vel otte år gammel. Med hul i brystet. Og hullet i ryggen, hvor kuglen var gået ud, var så stort", siger han og danner en cirkel med tommel-og pegefingre. "Hele hendes ryg var væk". Liget var allerede begyndt at gå i opløsning, og Ernie undrede sig over, at ingen havde dækket hende til. Han gik ind i et hus for at tage gardinerne og lægge dem over hende, da en officer kom hen til ham og spurgte, hvad han lavede. Da Ernie svarede, kiggede officeren på pigen. "Det er jo bare en skænvøje, mand", sagde han. (Nils Thorsen fortæller om Ernie LaPointe i Politiken)

Visuel racisme og nyracisme

Signe Kjær Jørgensen

Artiklen forklarer hvad "ny racisme" og "visuel racisme" er, og hvordan de kan afkodes. Jeg illustrerer med eksempler fra den offentlige debat, hvordan enkle retoriske virkemidler f.eks. skaber en forestilling om, at muslimer ikke kan tænke selvstændigt.

Rent juridisk er racisme betegnelsen for en ytring, hvor en eller flere personer trues, hånes eller nedværdiges på grund af deres hudfarve, geografiske oprindelse, tro, idealer eller seksualitet (Straffeloven §266b). Denne bredere forståelse af ophav eller baggrund hører til den post-globaliserede og liberale verden, og det er grunden til, at man ofte betegner sådan stereotypificering som "nyracisme". I forhold til muslimer er det således spørgsmålet om tro, der er afgørende, og ikke race eller etnicitet.

Centralt for nyracisme er dog som altid, at der er tale om generalisering (stereotypificering) af, hvordan bestemte personer er, fordi de har

en bestemt baggrund, som er synlig for andre. Dette kan f.eks. komme til udtryk ved, at nogle indvandrere omtaler sig selv som muslimer, bliver omtalt som muslimer (evt. indvandrere fra muslimske lande) eller ved at de bærer noget der er alment kendt som et muslimsk symbol. Eksempelvis antager mange etniske danskere, at det, de betegner som muslimer handler på bestemte måder, fordi de har en særlig tro, modsat andre danskere, som antages at handle som de gør, fordi de bevidst har valgt at gøre det. Stereotyper er således almindeligvis noget man tilskriver en gruppe, man ikke selv tilhører. Modsat stereotypen fremstår medlemmerne af den eller de grupper, man selv identificerer sig med som meget forskellige. På grund af udbredte idealer om individuel autonomi, kan generaliserende udsagn om andre mennesker i sig selv være et udtryk for ringeagtelse. Almindeligvis skal ytringer dog være ledsaget af adjektiver som "dum", "middelalderlig", "chauvinistisk"

o.lign. før den kan klassificeres som truende, hånende eller ringeagtende i juridisk forstand.

Forestillinger om muslimer

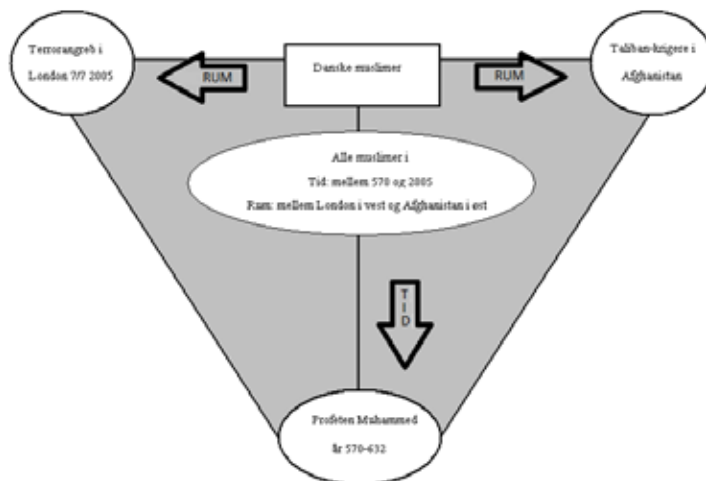
Billedkommunikation stiller imidlertid skærpede krav til vores forståelse af, hvad der kan opfattes som racistisk. Jeg vil blandt andet bruge Kurt Westergaards tegning af Muhammed med en bombe i turbanen som et eksempel på, hvor kompliceret det kan være at definere et billede som racistisk.

Først skal det siges, at det er væsentligt, at Westergaards tegning ikke forestiller en konkret arabisk mand. Den viser ikke Muhammed, fordi ingen ved præcist, hvordan han så ud, og heller ikke en konkret muslimsk terrorist, som dem mange har set i nyhedsklip. Imidlertid skabes referencer mellem Muhammed, som tegningen jo skal forestille, og unavngivne muslimer fra vores tid, fordi der er en bombe, som jo er et relativt nyt våben. Da mange muslimer har Muhammed som forbillede skabes der desuden grundlag for en kortslutning fra tegningen til alle disse personer. Der sker derfor en forskydning i tid fra Muhammed i 600-tallet til det 20. århundredes terrorister og muslimer i bred forstand. Med et begreb fra kognitionsteori, kalder man det en *anakronisme*, et greb, der understreger lighed med tid.

Desuden foretages en forskydning i lokalitet, fra Mellemøstens og Sydvestasiens turbanbærende muslimer til alle muslimer, som f.eks. dem Flemming Roses ledertekst om ytringsfrihed fra 2005 omtaler. Forskydningen leder nemt seeren til at tro, at muslimske mænd opfører sig på samme måde uanset, om de er ved "den besatte Vestbred", i en Al Qaeda-træningslejr eller på vej til arbejde i en dansk forstad. Turbanens funktion som identitetsmarkør er meget stærk, da den er velkendt fra nyhedsdækningen af f.eks. krigen i Afghanistan i de tidlige 2000'erne. Det kaldes en *anapisme*, dvs. et greb, der understreger lighed ved hjælp af stedslige referencer.

Bomben og turbanen leder med andre ord til generalisering og stereotypificering. Man kan sige, at med anakronismen og anapismen bruger billedet begrebet "alle" uden, at det nødvendigvis fremstiller mere end én person. Jeg har forklaret det i figuren nedenfor:

Produktionen af stereotyper af muslimske mænd

Menneskets tankevirksomhed er meget effektiv. Således prøver vores hjerne hele tiden at finde genveje til at forstå vores omverden. Processerne er vist i figuren ovenfor. Der er indsat fire punkter, de tre er muslimske mænd forskellige steder i verden omkring 2005 og det sidste er Muhammed i 600-tallet. Hvis en ikke-muslim derfor hører, at nogle muslimske mænd har sprængt en bombe i London og få dage efter hører om muslimske krigere i Afghanistan, vil en oplagt konklusion være, at muslimske mænd i London såvel som Afghanistan er voldelige. Yderligere vil hjernen, fordi den opererer logisk, hvis der ikke er modstridende information, også konkludere, at muslimske mænd i Danmark, som jo geografisk er midt mellem England og Afghanistan, er voldelige. Det samme sker med historiske begivenheder. Hvis vi hører, at Muhammed bekrigede omkringboende religiøse grupper i 600-tallet, og at der findes aggressive og truende muslimer i Danmark, vil vores hjerne nemt konkludere, at disse mennesker er sådan, fordi de er muslimer. Det skyldes at kategorien "muslim" både er en der forener dem, vi ser eller hører om, men også at det er en kategori som ikke betegner os selv (medlemmer af den danske majoritetskultur). Sammenlagt set betyder det, at såfremt der både er en anakronisme og en anapisme, vil vores hjerne nemt generalisere om alle de muslimske mænd, der findes i det grå felt (se ovenfor).

Dommere med tørklæde?

Et andet eksempel er Dansk Folkeparti, der i forbindelse med diskussionen om dommeres ret til at bære tørklæde i 2008, anvendte billeder af slør- og tørklæde-bærende dommere i en kampagne. Over en kvinde med tørklæde stod der: "Med Sharialov skal land bygges", som om det var noget, kvinden sagde.

Billedet ligger, ligesom Westergaards tegning, op til generalisering, fordi det ikke forestiller en konkret dansk, tørklædebærende dommer. Det skaber derfor en forståelse af, at en potentiel dansk tørklædebærende dommer ville mene, at Danmark skulle styres efter en såkaldt 'Sharialov'.

Associationen skabes med omskrivningen af indskriften fra Højesteret "Med lov skal land bygges", og som leder læseren til at se en modsætning mellem hvordan den dømmende magt udøves i Danmark i 2008, og hvordan den ville blive udøvet, hvis en kvinde med tørklæde blev dommer. "Sharia" skaber referencer til f.eks. muslimske stater som Nigeria og Saudi-Arabien, hvor det hårde strafferetssystem betegnes som Sharialov. Anatopismen kunne derfor nemt lede læseren til at tolke en tørklædebærende muslimsk dommers handlinger som bestemt af hendes tro.

Racisme hinsides vores første indtryk

Disse ansatser til generaliseringer kan vi se med begreberne anakronisme og anatopisme. Selvom vi ved, at indsættelsen af utidssvarende eller ustedssvarende genstande eller personer i et billede nemt leder til generaliseringer på tværs af tid og rum, gør det dog ikke i sig selv, at et sådan billede i juridisk forstand er racistisk.

Her skal ikke blot være tale om, at billedet kan skabe visse associationer hos seeren, men at seeren med god (alment accepteret) grund kan formode, at det er ham selv eller den gruppe, han tilhører, der trues, forhånes eller nedværdiges. Der findes desværre ikke noget kodeks over, hvad der er sådanne alment accepterede grunde, men et relativt ensartet pensum på grundskoleuddannelser tillige med dokumentation for tendenser i nyhedsdækningen og den offentlige meningsdannelse, kan hjælpe os til at forstå dem. De kan nemlig fortælle os noget om den delte baggrundsviden i samfundet.

En sag fra England kan illustrere det. Sagen handlede om et ledende medlem af det nationalistiske British National Party, Norwood, der havde en plakat hængende i sit vindue. På plakaten var et billede af 11. september og under billedet stod "Islam out of Britain - Protect the British People" og ved siden af var en overstreget halvmåne. Ved både den britiske domstol og ved den Europæiske

menneskerettighedsdomstol blev plakaten fortolket som et offentligt angreb på muslimer i England i bred forstand, idet den associerede dem med terror. Terror-referencen til 11/9 og det generaliserede budskab "Få Islam ud af England (for at) beskytte det britiske folk" blev tolket som racistisk. En vigtig forskel i forhold til f.eks. plakaten fra Dansk Folkeparti var dog, at truslen fra terrornetværk som Al Qaeda var konkret i England. En anden årsag er, at England, som tidligere kolonimagt i Asien, har mange muslimske indbyggere. Denne historiske baggrund gør, at spørgsmål om race og racekonflikter har været mere almindelige end de har været i Danmark, og at man derfor også har en mere udstrakt tradition for at anvende racisbestemmelser, her konkret i forståelsen nyracisme.

Billeder og ordbilleder

Der kan ses paralleller fra associationer skabt ved hjælp af billeder til ordbilleder. Louise Frevert, tidligere folketingsmedlem fra Dansk Folkeparti, offentliggjorde på sin hjemmeside i 2005 en *analogi* - altså en talemåde, der understreger lighed i processer - mellem muslimer i Danmark og kræftceller, der formerer sig. Et andet eksempel er det blandt indvandrerkritikere hyppigt anvendte ordbillede, at nytilkomne "snylter på velfærdsstaten", og hvor der med "snylter" skabes associationer til de smådyr, der ubemærket hager sig fast på store dyr for at leve af deres blod.

Sådanne ytringer er af mange spontant blevet opfattet som racistiske, fordi de meget direkte refererer til indvandrere eller muslimer generelt og gør det på en nedværdigende måde; at de er kræftceller eller snyltere, det vil sige noget farligt og uønsket på "den danske krop". Her kræves ingen særlig viden om, hvilke våben, man anvendte hvornår, eller om der findes danske dommere med tørklæde for at forstå, at udtalelserne er generaliserende og nedværdigende.

Den vigtige kontekst

Det afgørende for at forstå skellet mellem hvad der kan opfattes som visuelt racistisk, og hvad der rent juridisk giver grundlag for at dømme noget som racistisk, er derfor, at konstruktionen af associationer enten er bevidste (intentionelle) eller at et billede kan formodes at give særligt negative associationer i den brede offentlighed. I det sidste tilfælde

hviler definitionen således på, hvad der må formodes at være en hyppig respons på en lignende ytring og som kompenserer for kendskab til en ophavsmands negative forestillinger om en eller flere konkrete personer.

Generelt kan man sige, at nyracisme kan omfatte alle personer, der har en tydelig gruppeidentitet, og hvor det ikke er alment kendt, at det ikke er deres tydelige kendetegn som gør, at nogle gruppede medlemmer handler på en måde der opfattes som dårlig. Jeg vil derfor anbefale, at man anvender det generelle informationsniveau i samfundet om en bestemt gruppe samt medlemmer af denne gruppes muligheder for selv at komme til orde for at vurdere, hvad der bør opfattes som racistisk.

Alle forståelser afhænger således af et billedes kontekst, f.eks. nyhedsdækning, grundskoleundervisning og politiske tendenser, men også af seerens egen forhåndsforståelse, f.eks. hans/hendes erfaringer og viden. Dette sidste er vanskeligt at anvende som vurderingsgrundlag, da personlige erfaringer ikke i udgangspunktet kan generaliseres til at omfatte andre. Såfremt der er tale om en længerevarende tilstedeværelse af et bestemt billede, bestemte anakronismer eller anatopismer, kan disse dog blive alment kendte og genkendelige og danne baggrund for nye forståelser af, hvad der er racistisk blandt dommere. Med tiden vil dette kunne føre til en mere nuanceret juridisk forståelse af racisme. Det ville gøre det nemmere at få dømt billedmateriale i forhold til straffelovens §266b.

Læs mere om disse emner i:

Barker, Martin. 1982. *The new racism. Conservatives and the ideology of the tribe*. Junctions books.

Chouliaraki, Lilie. 2004. "Watching September 11: the politics of pity". I *Discourse & Society* 15 (2), 185-198.

Chilton, Paul. 2005. "Missing links in mainstream CDA: modules, blends and the critical instinct". I Wodak, Ruth and Chilton, Paul (red.): *A New Research Agenda in (Critical) Discourse Analysis. Theory and Interdisciplinarity*. Philadelphia: John Benjamin's Publishers, 19-52.

Hart, Christopher. 2010. *Critical discourse analysis and the cognitive sciences*. Basingstoke, England: Palgrave Macmillan.

Hervik, Peter. 1999. *Den generende forskellighed*. København, Hans Reitzels forlag.

Hervik, Peter. 2002. *Mediernes muslimer*. København. Nævnet for etnisk ligestilling.

Pickering, Michael. 2001. *Stereotyping. The politics of representation*. Houndmills and New York: Palgrave.

van Leeuwen, Theo. 2000. "Visual racism". I Reisigl, Martin and Wodak, Ruth (red.). *The Semiotics of Racism*. Vienna: Passagen Verlag, 333-350.

Wodak, Ruth and Richardson, John E. 2009. "The impact of visual racism. Visual arguments in political leaflets of Austrian and British far-right parties". I *Controversia* 6 (2), 45-77.

Kilder:

Billedet af de 12 Muhammedtegninger og Flemming Roses kronik:

http://multimedia.jp.dk/archive/00080/Avisside_Muhammed-te_80003a.pdf

Dansk Folkeparti's kampagne mod tørklæde- og slørbærende dommere:

<http://www.danskfolkeparti.dk/Annoncer.asp>

Domsafsigelse: Norwood mod den britiske stat ved Den europæiske menneskerettighedsdomstol. 2004

Om sammenligningen mellem muslimer og kræftceller på Louise Freverts hjemmeside:

<http://www.dr.dk/Nyheder/Politik/2005/10/01/090759.htm>

Genopbygning af Europa med Bosnien Hercegovina i hukommelsen. 17 år efter Srebrenica.

Benjamin Abtan:

Den 9. juli i år bliver 520 lig kørt gennem Sarajevos gader. Det er ofrene for folkemordet i Srebrenica som i løbet af i år er blevet formelt identificeret. Myrdet fordi de var bosniakker, altså muslimer.

Vore medmennesker skal begraves ved mindesmærket Potocari, en lille by i det østlige Bosnien Hercegovina, to dage efter, hvor der holdes en mindehøjtid.

De overdækkede lasbiler, som transporterer kisterne der er overdækkede med et enkelt grønt stof, standser på den brede Avenue Marsala Titta. Mange folk fra Sarajevo står og venter på dem under en brændende sol. Gamle koner med tørklæder, unge piger i let sommertøj, mænd i alle aldre, alle står som stivnede i deres venten.

Mængden nærmer sig stille og værdigt. De lægger røde blomster på lastbilerne og giver også blomster til chaufførerne.

Sceneriet er helt stille. Det hele varer næste en halv time. Da ligtoget genoptager sin rute, er alle øjne fugtige af selvbehersket grebthed.

I Bosnien Hercegovina er fortidens smertefulde krig, belejringen af Sarajevo og den etniske udrensning, en del af nutiden. Nationalisterne har måske ikke mulighed for at virkeliggøre deres morderiske ambitioner, men situationen i dag er på mange måder en fortsættelse af krigen med andre midler.

Daytonaftalen har faktisk sanktioneret de nationalistiske serberes uretfærdige militære erobring, der blev fulgt op af etnisk udrensning ved at skabe "Republika Serbska". Nutidens dominerende politiske partier var allerede i gang under krigen og de samme ultranationalistiske ideologier udtrykker sig stadig lige frit.

Den nye serbiske præsident Tomislav Nikolic kan erklære, at der 'ikke har været noget folkemord i Srebrenica' uden at provokere et ramaskrig, mens som Elie Wiesel siger: "Bøddlen dræber altid to gange, anden gang med glemmebogen" dvs. at benægtelsen er den uendelige forlængelse af folkemordet. Men trods tyve års skuffelser bliver Europa ved med at håbe. Er der noget andet perspektiv, hvis vi ikke skal fortvivle?

Vi håber at Europa vil pålægge Nikolic at respektere menneskerettighederne og holde de nationalistiske serbere i tømme. Den konstitution, som af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention anses for at være diskriminerende ved Sejdic Fincis¹ dommen nægter alle adgang til visse indflydelsesrige poster, som ikke ved officiel folketælling betegnes som etnisk bosniak, kroat eller serber. Endelig bør EU ved optagelsen af Serbien fjerne de højst placerede i det etnisk diskriminerende land fra det politiske liv, som det lider under. Europa må ikke blive ved at lide under at demokratiet svigter, hverken i Bosnien Hercegovina eller andre steder, men derimod radikalt ændre position og igen forstå at det fælles projekt er opbygningen af en politisk verden defineret ved fred, lighed mellem de enkelte mennesker, fælles fremgang og udviklede sociale rettigheder. I dette perspektiv kan holdningen til grækenland kun vække pessimisme.

Fordømmelserne af nynazisternes valg til parlamentet har været for spredte. De europæiske ledere har behandlet det som en biting på grund af den svækkelse som gælden medfører, eller som en ulykkelig men uundgåelig konsekvens af den strenge politik, der er helt nødvendig at pålægge Grækenland. Men det som Bosnien Hercegovina har haft brug for i de sidste tyve år, har Grækenland, ja, hele Europa i dag, det er at Europa gør demokratiet og ligheden til det centrale, og at derefter de finansielle, institutionelle og økon-

omiske sider kommer, således at der prioriteres modsat af hvad man gør i øjeblikket. Europa skal forny sit civilisatoriske og kulturelle aspekt, ellers vil vi forsvinde under angrebet af teknokratiets, markedets og nationalismens angreb, for kun ved at genoplive kulturen kan den enkelte blive vakt til at dæmme op for populismen, højreekstremismen, racismen og antisemitismen.

Det, som Europa har brug for, er at huske på at det politiske projekt opstod efter holocaust i en verden der var ødelagt af krig, og ikke udviske sin oprindelse ved at udelukke det land, hvor demokratiets vugge stod. Fristelsen til fadermord i national skala ville slippe energier løs med en destruktiv voldsomhed, der er meget stærkere, hvis Grækenland forlad-

er Euroen eller Europa på grund af sin valuta og gæld. De aktuelle voldshandlinger fra det yderste højre – mord og terror – er blot uhyggelige varsler.

I mere end tyve år har Europa vendt det døve øre til den bosniske befolknings ønsker om demokrati og ikke vedkendt sig landets politiske identitet. I dag haster det med at genopfinde demokratiet i Bosnien Hercegovina, i Grækenland, ja, på hele vores kontinent.

1 Jacob Finci: Bosnisk ambassadør i Svejts, jøde og leder af det jødiske samfund i Bosnien. Dervo Sedic: Højtstående bosnisk roma og medlem af det bosniske romaråd.

Grækenland i dag

Birthe Højby Nielsen

Indtryk af forholdene gennem samtaler med nogle af de mennesker, jeg har mødt under mine ophold i landet - senest i denne sommer.

Lige siden min pensionering i 2006 efter 36 år som musik- og sanglærer på Sankt Annæ Gymnasium, Københavns Kommunes Sangskole, har jeg beskæftiget mig indgående med det moderne Grækenland, først og fremmest med sproget, som jeg har studeret lige siden min gymnasietid som klassisksproglig med efterfølgende studier i moderne græsk, men også med litteratur, historie og samfundsforhold.

Det har ført til mange rejser, bl.a. med ophold på Det danske Institut i Athen, hvor jeg med baggrund i Grækenlandsstudier på

Københavns Universitet to gange, i 2009 og i 2010, fik bevilget en måned i Institutets smukke hus i Plaka.

Det tager tid at prøve at følge udviklingen og få overblik over den aktuelle politiske og økonomiske situation, som vi alle ved er så dybt alvorlig i dagens Grækenland med en truende bankerot, som de af EU krævede voldsomme nedskæringer af statens udgifter måske, når alt kommer til alt, alligevel ikke vil kunne afbøde.

Hele spektret er så komplekst, at man slet ikke føler sig i stand til at overskue konsekvenserne, og når man læser om det i aviser og prøver at følge med i debatterne på fjernsyn, får man det indtryk, at det kan de græske politikere heller ikke selv.

Mange grækere mener i dag, at de aldrig skulle være gået ind i eurosamarbejdet.

Andre - med mere ekstreme synspunkter - at man simpelthen hurtigst muligt skal ud af EU.

Den fremmeste grund til hele miseren er efter min mening de alt for svage - for ikke at sige uduelige politikere - gennem flere årtier.

Disse har slet ikke evnet at indse, at et moderne samfund hele tiden må videreudvikle og justere sin struktur og ikke blive ved med at

hænge fast i gamle normer og traditioner med udtalt klientelisme, med korrupsion og med alt for mange statslige ansatte, således som det har været tilfældet gennem generationer, og hvor bl.a. lokalpolitikere har lovet deres vælgere alt muligt urealistisk, blot de ville stemme på dem. Bagefter har disse politikere kunnet gå hen og gennemgå valglisterne og se, om deres proselytter nu også havde stemt, som de fik besked på, hvad der jo ikke kan siges at være et demokrati værdigt.

Desuden er der i de senere år optaget enorme udenlandske lån til at finansiere moderne infrastruktur og endnu flere til OL- byggeriet, anlæggelsen af den nye flotte og kæmpestore lufthavn samt til udvidelsen af metroen. Det er svært at begribe, hvorfor disse lån på så uforsvarlig vis overhovedet er blevet bevilget af EU, og man kan da heller ikke se bort fra, at der også i dette forhold ligger en meget stor del af skylden.

Et andet alvorligt problem er, at de mange hovedrige grækere, der virkelig findes, fx skibsredere og direktører for veletablerede handelsfirmaer, hvis formuer er vokset støt gennem investeringer og deponeringer i udlandet, ikke udviser megen solidaritet med deres land eller med deres mindrebemidlede medborgere, for det er som om de ikke har den ringeste tanke om at betale, hvad de burde i skat. Grækerne er ikke registreret med CPR-numre, hvilket man vel godt kan have en vis sympati for, men når så det forhold er parret med, at der er mange mennesker, der kun opgiver måske mindre end 1/3 del af det, de i virkeligheden tjener – ja, så kan det jo ikke andet end gå galt. Samtidig må man ikke se bort fra, at grunden til denne uvilje mod at betale skat er en udtalt og nedgravet mistillid til statens forvaltning af landets økonomi. Masser af penge er fosset ud af statskassen, uden nogen politiker har kunnet oplyse om, hvor de er havnet.

Paradoksalt nok, så findes der mange velhavende grækere også blandt de venstreorienterede, og de har tilsyneladende sagtens kunnet kombinere deres politiske sympatier med at være succesrige forretningsfolk og have store lystbåde i millionklassen liggende i deres lokale havn.

Det er, som man så ofte før har set, den fattigere del af befolkningen, ikke mindst lønmodtagere og pensionister, der må holde for og nu se deres i forvejen lave lønindtægter

og ringe pension blive reduceret med mere end 20%, samtidig med at deres skat stiger.

Desuden er arbejdsløsheden steget støt, og den ligger nu oppe over 20%.

Jeg har fået fortalt, at der er mennesker i Athen, som ikke mere har råd til at betale deres husleje og derfor må opgive deres lejlighed og leve på gaden, en situation, som overhovedet ikke kan accepteres i et civiliseret samfund.

Desuden ser man i byerne, at den ene butik efter den anden og det ene lille firma efter det andet må lukke. Denne befolkningsgruppe er også meget hårdt ramt.

Mange huse og påbegyndte byggerier står tomme og ufærdige, hvilket i høj grad præger bybilledet, da disse uundgåeligt meget hurtigt bliver til slum og bliver opholdssted for hjemløse og illegale indvandrere.

På samme tid oplever Grækenland den højeste indvandring i Europa i disse år. Man anslår at antallet forlængst har passeret ½ million. Masser af flygtninge og indvandrere er kommet fra Mellemøsten, Asien og Nordafrika. En del rejser videre, men bliver for det meste sendt tilbage til det første land, de er havnet i, og Grækenland ligger som bekendt i yderzonen. Mange indvandrere er blevet integreret og har skabt sig en tålelig tilværelse, men de mange, både legale og illegale indvandrere, som i de seneste år er kommet til landet, må hutle sig igennem med alt, hvad de kan finde af usselt betalt arbejde, eller de må ligefrem slå sig på kriminalitet for at overleve. Med krisen i dag kan staten overhovedet ikke magte indvandringen og har nærmest opgivet, da der ikke er midler til at kontrollere Grækenlands lange kringledede kystlinje, navnlig mod øst, hvor det er nemt at blive sejlet over fra Tyrkiet. Hvis ikke en lang række kirkelige organisationer, private donatorer og frivillige ildsjæle havde oprettet herberger og folkekøkkener og arbejdet i døgn drift, ville situationen være helt kaotisk, og man kan godt undre sig og også glæde sig over, at der trods alt ikke er mere vold og chikane over for disse stakkels mennesker.

Hvor det tidligere har været det konservative 'Nea Demokratia' og det socialistiske 'Pasok', som har haft regeringsmagten på skift, er der nu dukket et højreekstremistisk spørgsmål op i form af 'Gyldent Dagry', som opnåede at komme i Parlamentet med 18 mandater i juni i år. Det kan godt være en foruroligende

tendens, da partiet i deres program ønsker at bekæmpe indvandringen med næb og kløer, et forhold, som ikke tidligere har været fremherskende i Grækenland på samme måde, som vi har oplevet det på vore breddegrader, sikkert nok fordi grækerne selv i så stor udstrækning har levet som flygtninge og indvandrere, både efter 1. og 2. verdenskrig og derfor er meget mere tolerante over for fremmede.

På grund af Parlamentets sammensætning og komplekse regler, vil dette parti dog ikke være i stand til at få nogen indflydelse. Til sammenligning fik det ekstreme venstreorienterede parti, 'Syriza', 71 af de 300 mandater og det konservative Nea Demokratia, som blev det største parti efter valget, opnåede 129 mandater.

Grækenland forandrer sig uundgåeligt i disse år, og det mærkes naturligvis først og fremmest i storbyerne.

Selv var jeg så heldig i denne sommer at bo på landet i et par uger, et dejligt sted nær havet på det østlige Peleponnes. Mens der både i Athen og i Delphi var markant færre turister denne sommer, så fortalte min lokale fisker, som sejlede os nogle ture og solgte os dejlige fisk, at det i hans område, til trods for færre besøgende, gik nogenlunde godt. Her håber man på og kæmper for at klare sig gennem skærene, bl.a. ved indbyrdes i udstrakt grad at benytte sig af byttehandel. Det er naturligvis noget, som heller ikke er særlig godt for et

samfund med så dårlig en økonomi, men hvad skal folk gøre, når der ikke er råd til at købe alt det, en familie med måske flere børn og gamle har brug for.

Mange steder, navnlig i de små forretninger, vil de helst have kontant betaling frem for betaling med kort, og man hører bestemt ikke kasseapparatet ringe, når pengene er modtaget. Beder man om en kvittering, bliver den for det meste skrevet i hånden på et stykke papir. Ikke desto mindre er navnlig fødevarerbutikkerne godt forsynet med varer i et prisniveau, som næsten svarer til vort, og kvaliteten og hygiejnen er også i orden.

Der er mange ting i samfundet, som heldigvis fungerer ganske udmærket, og som gæst i landet mærker man ikke så meget til problemerne, forudsat man er så heldig ikke at løbe ind i strejker og evt. efterfølgende optøjer, som jeg oplevede lidt af tidligere på året.

Grækerne er stadigvæk det venlige, imødekommende og gæstfrie folkefærd, som vi kender det og også så ofte har læst om i tidligere tiders rejsebeskrivelser, og man må inderligt håbe, at den meget krævende proces, der nu er bydende nødvendig, for at dette samfund kan blive helbredt for sine sygdomme og komme til at fungere som et moderne europæisk demokrati, ikke vil komme til at berøre selve folkesjælen hos den i disse år så hårdt prøvede befolkning.

Indtryk fra Herat juni 2012

Andrea Rømer:

Læserne vil huske Andrea Rømers beretning fra arbejdet i DAC og hendes besøg i Afghanistan fra 2010 nr. 103. I uge 24 var hun igen i Afghanistan og har sendt billeder hjem til os med kommentarer:

Fællesshuramøde på Gozarah District Hospital (11.juni):

Et møde som ledes af **Dr. Sohail**, og hvori deltager 10 mandlige og 8 kvindelige shuramedlemmer ¹.

¹ Shura er ældsterådet.

Dr. Sohail holder en veritabel peptalk for forsamlingen – det er helt klart, at han er en mand, som har store kommunikative evner, og som nyder stor anseelse blandt sine landsmænd. Såvel mandlige som kvindelige shuramedlemmer noterer flittigt ned.

Dr. Sohails tale omhandler emner som: **Den udbredte medicinmisbrug** - ikke alle sundhedsproblemer kan klares ved medicin. Hygiejne – man skal huske at vaske hænder. **Diarré** - nødvendigheden af den rette sukker/salt balance. **Overholdelse af Koranens sundhedsforskrifter**- man skal holde sin krop ren. **Tuberkulose** - man skal sørge for at tage sin medicin og tage den korrekt.

Det er de mandlige shuramedlemmer, der spørger flittigt: Der er bl.a. stor interesse for den 24-timers lægevagt på Gozarah District Hospital. En taler om problemer med vandet, dér hvor han kommer fra – her er ikke rent drikkevand.

Først til sidst ytrer kvinderne sig gennem en bemærkelsesværdig talskvinde, **Fahima Hashimi**, som kommer fra Gawashan Village. Fahima Hashimi er 50 år og mor til 9 børn. Hun er uddannet lærer og underviser om formiddagen på Lycée **Naswan Rowzabagh** (det skulle betyde Paradisets Have), hun er bindeled mellem alle Gozarah Districts kvindeshuraer og repræsentant for Womens Rights Association i Gozarah samt leder af et projekt i **Afghan Womens Network**.

Fahima Hashimi forsøger at hjælpe de voldsramte kvinder ved at få deres ægtemænd til at skrive under på, at de vil stoppe volden. Sker der gentagelser, overgives sagen til **Womens Rights Association** i Gozarah. Og Fahima Hashimi fortæller, at dette faktisk har

resulteret i, at vold mod kvinder i Gozarah-distriktet er gået drastisk ned.

Fahima Hashimi fortæller, at hun er blevet inspireret til dette hjælpearbejde til fordel for fattige og voldsramte kvinder gennem sin mand, der er læge.

Fahima fortæller videre, at hun som repræsentant for **The Womens Rights Association** i Gozarah også underviser kvinderne i deres juridiske rettigheder. Fahima Hashimi er i sandhed én af Afghanistans mange bemærkelsesværdige kvinder!

Fahima Hashimi sammen med to af sine døtre.

Besøg på Dormitory (11. Og 12. Juni): Som altid opløftende. Bliver budt velkommen af Khânom Zadjeda – tidligere leder af Herats største pigeskole, **Gowhar Shad** skolen, med 7500 elever, som undervises i treholdsskift.

Af de tre studerende – Amena, Faranaze og Zarghona – som jeg interviewede i 2010 skulle Amena – fra Jawzjan-provinsen – være færdig med sin kunsthistorieuddannelse. Hun bor nu i Kabul, er gift og har et barn, men hun skulle have arbejde uden for hjemmet som lærer. Faranaze – fra Farah-provinsen – som læser til lærer, er ved at være færdig med sin uddannelse. Og Zarghona – ligeledes fra Farah-provinsen – er midt i sit lægestudium. Da jeg kommer ind i hendes værelse er hun ved at studere anatomi via sin computer – hun vil være specialist i kvindesygdomme.

Khânum Zadjeda med en gruppe af de studerende, som bor på Dormitory – Zarghona står som nummer tre fra højre

To grupper af unge kvinder fra DAC's broderikursus

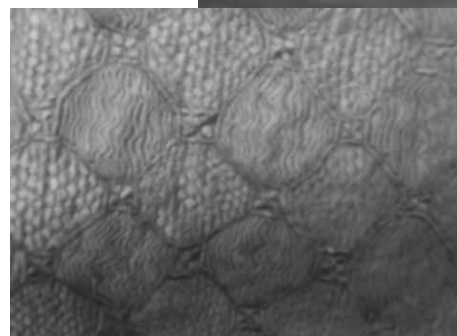

En gruppe af unge mindrebemidlede kvinder der har fulgt et kursus i tilskæring og syning oprettet af DAC på "The Kaussar Institution for Deprived Women and Children".

DAC har på 9 sådanne kurser uddannet ca. 150 unge kvinder, der nu er i stand til at tjene deres egne penge.

Det enkelte kursus varer fire måneder og afsluttes med en eksamensopgave i tilskæring og syning (på billedet ophængt på væggen i systuen).

Når diplomet er i hus, kan de unge kvinder hver drage hjem med en splinterny symaskine købt for DAC-penge på markedet i Herat.

Eksempler på de unges kvinders smukke arbejder – nederst et eksempel på det karakteristiske herati-broderi til skjorter

Jeg lovede hende at sende forslag til, hvad vi måske kunne forestille os at sælge ved en eventuel julebazar – det kunne være broderede pudebetræk, duge, make-up bags mm.

Dansk staffelov og tortur

Tue Magnussen

Den 26. juni var det FN's internationale dag til støtte for torturofre, og i år er det 25 år siden, at FN's torturkonvention trådte i kraft. Det bør altsammen få regeringen til at lytte til danske og internationale humanitære organisationer, og i det hele taget er dagen en god anledning til at stoppe op og foretage en status for arbejdet mod tortur, skriver Tue Magnussen fra FN-forbundet

REGERINGSGRUNDLAGET og regeringens tiltrædelseserklæring om fremme af menneskerettigheder og at Danmark skulle yde sit bidrag til, at det skal være slut med tortur, vakte glæde, ja næsten eufori. Desværre er optimismen i udtalt grad blevet afløst af skuffelse.

Danmark har en traditionel rolle som foregangsland i arbejdet mod tortur. Tortur er en barbarisk krænkelse af menneskelig værdighed og menneskerettighederne. Som foregangsland har vi en særlig forpligtelse til at efterleve både ånd og bogstav i FN's konvention, som globalt har medvirket til markante fremskridt i arbejdet mod tortur, men samtidig er den sørgelige sandhed, at der er lang vej endnu, inden tortur er udryddet.

På danskinitiativ udbrød FN's generalforsamling i 1997 den 26. juni til De Forenede Nationers internationale dag til støtte for torturofre. Det skete for at markere, at FN's konvention mod tortur var trådt i kraft 10 år før på denne dato.

Hvert år har man på denne dag i de seneste 15 år globalt markeret arbejdet mod tortur: Hvordan går det med at bringe torturbøddelen for en domstol, hvordan kan man gennem

behandling bedst forsøge at rehabilitere hans ofre, og hvordan man kan forebygge, at tortur overhovedet finder sted?

Den 26. juni er en god anledning til at stoppe op og foretage en status for arbejdet mod tortur. I år er det særligt vigtigt, da det er 25 år siden, at FN's konvention mod tortur trådte i kraft. Den danske regering bør benytte anledningen til at stoppe op og lytte til danske og internationale humanitære menneskerettighedsorganisationer.

Mange gode kræfter har opfordret til, at regeringen undersøger behandlingsmulighed for torturofre, inden man overhovedet overvejer tvangshjemsendelser af flygtninge. Mange flygtninge er kommet til Danmark med traumer efter tortur, krig og flugt. En undersøgelse fra Amnesty Internationals lægegruppe viser, at knap hver anden asylsøger har været udsat for tortur.

Man ved ikke præcis, hvor mange af de afviste asylsøgere der har været udsat for tortur. Men den danske regering burde have pligt til at undersøge, hvor mange af de afviste asylsøgere, som har været udsat for tortur, og især om der er tilstrækkelige behandlings- og rehabiliteringstilbud i de områder og lande, som man vil tvangshjemsende dem til.

Det var en skændsel, at dansk politi – på ordre af VK-regeringen – tvangshjemsendte afviste asylsøgere til en uvis skæbne i ofte krigshærgede lande som Syrien og Irak, som en række menneskerettighedsorganisationer og særligt FN's Flygtningehøjkommissariat frarådede, at man returnerede flygtninge til. Det medførte, at kurdiske syrere blev udsat for tortur af den syriske præsident Assads, bøddler.

DANMARK HAR traditionelt en rolle som foregangsland i arbejdet mod tortur og dermed også en særlig forpligtelse til at efterleve både ånd og bogstav i FN's konvention. Derfor er det endnu mere beskæmmende, at S-SF-R-regeringen ikke får undersøgt og eventuelt retsforfulgt dem, der var ansvarlige for en udvisningspraksis, som har udsat de afviste asylsøgere for tortur.

Det er godt, at man bebuder, at Danmark vil bidrage til, at præsident Assad og andre krigsforbrydere bliver retsforfulgt for blandt andet tortur. Det er vigtigt at få retsforfulgt tortur og andre krigsforbrydelser. Derfor bør Danmark støtte USA's præsident, Barack Obama, i at tage et opgør med Bush-tidens tortur. Rollen som foregangsland burde få regeringen til overfor Obama-administrationen at understrege, at de CIA-agenter, der har udført tortur, bør retsforfølges, og det gælder også de politisk ansvarlige. Bush har ofte siden sin pensionering ustraffet været ude at forsvare brugen af tortur i form af waterboarding.

Efter det tynde kommissorium og den mangelfulde undersøgelse af USA's anvendelse af dansk luftrum bør Danmark fortsat afkræve USA forklaring på CIA-overflyvningerne af dansk territorium i forbindelse med transport af terrorismetænkte til hemmelige fængsler.

Danmark bør opfordre USA og andre lande til at ratificere tillægsprotokollen til FN's konvention mod tortur, som netop skal forebygge tortur gennem besøg i arresthuse, fængsler og lejre, hvor personer – også "terrorismetænkte" – ufrivilligt holdes tilbage.

Torturofre er en særligt udsat gruppe, som Danmark som traditionelt foregangsland i arbejdet mod tortur har en særlig forpligtelse over for. Torturkonventionen understreger både, at man ikke må udvise personer, hvis der er risiko for tortur, og at de lande, der har tiltrådt konventionen, har en pligt til at rehabiliter og behandle torturofre.

DER BØR SKE en individuel vurdering, der klarlægger, hvor mange der har været udsat for tortur, og om der er tilstrækkelige behandlings- og rehabiliteringsmuligheder i flygtningenes hjemområder.

Det er vigtigt at sikre, inden man indgår en eventuel aftale om hjemsendelse. Mange opfordrer integrationsministeren til straks at stoppe tvangshjemsendelserne og til, at man

i stedet for tvangshjemsendelse bruger den mulighed, som udlændingeloven rummer, og giver alle særligt udsatte afviste asylsøgere humanitær opholdstilladelse.

Justitsminister Morten Bødskov (S) bør gøre det klart, at han er imod brugen af diplomatiske garantier, hvis værste konsekvens blev gjort uhyggeligt konkret af sagen omkring Niels Holck, der stod til udvisning til Indien, som vel at mærke fortsat ikke har ratificeret FN's konvention mod tortur.

Lad os – menneskerettighedsinstitutioner, ngo'er, partier og alle gode kræfter, der bekymrer sig både for arbejdet mod tortur og for Danmarks renommé internationalt – tage listen af anbefalinger og formulere et fælles krav til regeringen om en handlingsplan til fremme af menneskerettighederne. Lad os snarest få et eksplicit forbud mod tortur ind i såvel den militære som den almindelige straffelov.

Når vi har fejlet for egen dør, kan og bør Danmark igen kritisere de ansvarlige for tortur og medvirke politisk og diplomatisk til at få retsforfulgt bødlerne, hvad enten det er de argentinske generaler, Assad, Bahrains fyrste, Bush, Cheney, Rumsfeld, Mugabe, Medvedev, Putin eller Mladic – for bare at nævne nogle fra den alt for lange liste.

Det vil være en smuk dansk markering af den 26. juni – den internationale dag mod tortur – i år. Sidste år fik dagen ikke den opmærksomhed, som dagen fortjener. Men internationalt vil dagen blive markeret globalt fra Albanien til Sydafrika og fra Bahrain til Chile.

Som danskere kan vi være stolte af, at vi i år – ud over FN-konventionen – kan fejre 30-året for, at læge Inge Genefke som stifter af det første anti-torturcenter og det internationale rehabiliteringsråd for torturofre (IRCT) for alvor fik Danmark forbundet med arbejdet mod tortur. (kronik fra Kristeligt Dagblad den 26. juni i år)

Danmark overtræder følgende konventioner om asylbørn:

Børnekonventionens:

- artikel 3 stk. 2: om barnets ret til beskyttelse og omsorg.
- artikel 6 stk. 2: om barnets ret til at udvikle sig.
- artikel 19 stk. 1: om barnets ret til beskyttelse mod alle former for psykisk og fysisk vold og skade.
- artikel 24 stk. 1: om barnets ret til sundhed og pleje.
- artikel 28 stk. 1: om barnets ret til tvungen og gratis uddannelse.
- artikel 29 stk. 1: om barnets ret til at udvikle barnets muligheder, evner og psykiske og fysiske formåen.

Boganmeldelser

Benedicte Ohrt Fehler, konsulent og tidl. videns medarbejder på migrationsområdet i projekt UDEFOR

Titel:

Romaer – Europas største etniske mindretal (80 sider)

Forfatter: Malene Fenger-Grøndahl

Foto: Carsten Fenger-Grøndahl

Udgivelse: TURBINE. Aarhus 2012.

Den 10. april, blot to dage efter den internationale roma-dag, udkom bogen 'Romaer - Europas største etniske mindretal', som henvender sig til grundskolens ældste klasser (7.-10. klasse), såvel som lærere og alle andre som ønsker at blive klogere på emnet. Bogens primære formål er at udfordre den manglende viden og de udbredte fordomme, som ofte trives i bedste velgående, når snakken falder på romaer.

Europas største etniske mindretal

Det anslås, at der lever mellem 10-12 millioner mennesker med roma-baggrund i Europa, hvoraf størstedelen lever i Central- og Østeuropa, herunder Rumænien, Bulgarien, Tjekkiet, Ungarn og Slovakiet.

Der er ingen præcise tal på, hvor mange mennesker med roma-baggrund, der lever i Danmark, eftersom at det med diskriminationsloven fra 1996 blev stadfæstet, at det er ulovligt at registrere mennesker på baggrund af etnicitet. Organisationer, som arbejder med mindretalsspørgsmål, skyder på at der er mellem 5000-10.000 mennesker med roma-baggrund i Danmark. Flere er igennem tiden kommet til Danmark som flygtninge og arbejdsmigranter. En mindre del af de øst- og centraleuropæere, som kommer til Danmark i dag fra de fattigste EU-lande har roma-baggrund.

Gennem en blanding af personlige fortællinger, historiske nedslag og faktabokse, bevæger bogen sig igennem den fortid som i vid udstrækning har – og til dels til stadighed

er, virkelighed for mange mennesker med roma-baggrund i Europa. Bogen konfronterer på pædagogisk vis de mange fordomme og myter, som flourer.

Skildringen er et møjsommeligt udredningsarbejde hvor forfatteren går i dialog og aktiverer læseren ved blandt andet at undersøge nogle af de stereotype billeder som ofte benyttes aktivt i diverse mediers portrættering af romaer.

Bogen sætter endvidere fokus på hvordan mennesker med roma-baggrund ofte ikke har adgang til de samme rettigheder, som andre EU-borgere og aktualiserer derved vigtigheden af det arbejde, som ligger i at sikre romaers rettigheder på EU-plan.

Europas mørke historie: Systematisk diskrimination og overgreb på romaer

Romaers historie i Europa har ofte været præget af voldsomme eksempler på systematisk og institutionaliseret diskrimination, forfølgelse, fysiske og psykiske overgreb og racisme. Bogen demonstrerer hvordan eksempler på diskrimination mod romaer er mere reglen end undtagelsen når man kigger nærmere på dele af Europas historie. Mennesker med roma-baggrund er eksempelvis blevet holdt som slaver i Rumænien, blevet forfulgt og fordrevet fra de steder, de boede og ligesom jøderne, blev romaerne forfulgt og dræbt af nazisterne under holocaust. Hvor den tyske regering erkendte folkemordet på jøderne tilbage i 1949, var det derimod først i 1982 at drabet på de ca. 500.000 romaer under holocaust blev anerkendt som folkemord.

Bogen illustrerer via et grundigt forarbejde at denne historie ikke kun hører fortiden til.

I bogen møder vi blandt andet Elena, som blev steriliseret imod hendes vilje, fordi hun er roma. Hun kan derfor ikke få de børn, som hun altid har ønsket. Bogen beskriver, hvordan det under kommunismen var praksis i Tjekkosllovakiet at myndighederne tvangssterilisere kvinder med roma-baggrund. På trods af at der siden hen, er taget afstand fra denne praksis, er der set eksempler på at kvinder, ligesom Elena, med roma-baggrund

er blevet steriliseret mod deres vilje, sidst i 2007 i Tjekkiet og i Slovakiet og i 2008 i Ungarn.

I dag ser vi ligeledes flere eksempler på at mennesker er blevet fordrevet fra lande i Europa, blot fordi at de havde roma-baggrund. I flere lande bliver roma-børn segregeret i særlige specialklasser for børn med mentale handicap, mens flere romaer bliver overflyttet til såkaldte 'nomadelejre', ghettoer eller slum-områder uden rindende vand eller kloakering.

Flere danske romaer skjuler deres roma-baggrund

I bogen møder vi ligeledes danske Biljana Muncan, som er gymnasielærer. Hendes forældre kom til Danmark fra Serbien i slutningen af 1960'erne. Via blandt andet hendes fortælling bliver læseren ført ind i hvad det er, der gør, at mange danskere vælger at skjule deres roma-baggrund.

Vi møder danske Ferdi, far til tre børn, musiker og studerende, som sjældent fortæller folk, at han har roma-baggrund, for han ved, at mange danskere tænker dårligt om romaer. Hans ældste søn er lige startet i skole og Ferdi har valgt at hemmeligholde familiens roma-baggrund "Jeg er bange for, at det vil skade min søn. Måske vil lærerne tænke, at han er dårligt begavet og ikke kan finde ud af at gå i skole. De skal først lære ham at kende" (s. 8). Ferdys frygt er ikke ubegrundet, eksempelvis blev børn med roma-baggrund i mange år samlet på tværs af alderstrin og undervist i segregerede 'sigøjnerklasser' i

Helsingør kommune. Denne praksis blev dog dømt ulovlig i 2004.

Ferdi har nu sammen med andre danske romaer startet *Roma Foreningen i Danmark* og håber på derved at kunne gøre op med nogle af de fordomme, som eksisterer i Danmark. Et andet medlem af foreningen, ønsker ikke at stå offentligt frem af frygt for, at hun vil få svært ved at få et job, hvis folk ved at hun er roma. Hun fortæller "(...) jeg har som regel ikke lyst til at fortælle, at jeg er roma. Jeg er ikke flov over at være roma. Men jeg gider ikke skulle modbevise alle fordommene hele tiden." (s. 58).

Bogen leverer en veldokumenteret og velformidlet viden omkring den virkelighed som præger mange romaers fortid, nutid og fremtid i Europa. Den er letlæselig og favner bredt. 'Romaer – Europas største etniske mindretal' er anbefalelsesværdig og vil forhåbentligt bidrage til en mere nuanceret debat i fremtiden.

På mange skoler gør de en dyd ud af at sprede børn, så de ikke kan tale deres modersmål. Et barn modtages nemlig ikke som et potentielt tosproget barn, men et barn uden det danske sprog. Nogle steder er det helt forbudt for børnene at tale sammen på modersmålet. (...) Børnene bliver ofte set som børn med indlæringsproblemer, i stedet for børn der skal lære et nyt sprog. Lene Timm, *projektleder IMR. (Institut for menneskerettigheder).*

Redaktionen har modtaget et læserindlæg:

Angående at bede for Pia Kjærsgaard:

Når man læser, at de sagde på Tinge, at ved familiesammenføring kom immigranterne for at undergrave den danske velfærdsmodel (det kan vi jo godt selv) så sad jeg og tænkte, at siden hun fik/tog Glistrups gamle Fremskridts-parti, ændrede det til DF og begyndte sine taler, har jeg iagttaget hendes øjne: hvornår lyser de af glæde, hvornår af ligegyldighed, alvor osv.

Det var aldrig ved hendes racistiske udtryk,

at jeg kunne se begejstringens lysende glæde og lidenskab – der kunne være ophidselse, men det er noget andet. Ved racismen ses det: Dette er vigtigt, betydningsfuldt, men ikke lysende og opløftende. Så jeg har hele tiden troet (har jeg ret eller uret?) at hun ville MAGTEN. Og derfor vil jeg appellere til alle troende af enhver tro, at de vil bede for hende. Det trænger hun til, og det kommer hun til at trænge til.

Minna Jørgensen.

Glem Auschwitz: Grass og den tyske stolthed over fortidens synder.

Forfatter: Henryk M. Broder: *Vergesst Auschwitz!, Knaus 2012*

Ann-Claire Olsen

DensidsteugestidhardentyskeforfatterGünter Grass' digt: *Was gesagt werden muss* (dk: *Hvad der må siges*) givet anledning til megen medieomtale såvel i hjemlandet som også andre steder i Europa og ikke mindst i Israel, der har reageret med at udstede indrejseforbud til forfatteren. Ironisk nok er der nogenlunde samtidig med Grass' offentliggørelse af digtet udkommet en bog i Tyskland om tyskernes evige dårlige samvittighed og deres dermed sammenhængende ressentiment overfor jøder i almindelighed og Israel i særdeleshed. Bogen er forfattet af journalisten Henryk M. Broder, som tidligere har skilt vandene med sin bog *Hurra vi kapitulerer* om Vestens såkaldte knæfald for islamisme, som bragte ham på Breiviks liste over forbillede. Provokatøren ses allerede i overskriften. *Glem Auschwitz. Det tyske erindringsvanvid og den endegyldige løsning på Israel-spørgsmålet* lyder den med slet skjult henvisning til nazisternes endegyldige løsning på jødespørgsmålet. I bogen forsøger Broder at give en karakteristik af det, han ser som den særlige tyske form for antisemitisme. Som motto har Broder valgt en udtalelse af Eike Geisel, en anden skarp iagttager af omgangen med jødeforfølgelserne: Erindring er i Tyskland den højeste form for glemsel. Og det er netop denne erindringsglemsel, der er genstanden for Broders både vittige og til tider rablende gengivelse af situationer fra de sidste års medier og politik i Tyskland. I et land, hvor der er oprettet omkring 120 mindesmærker over Holocaust, hvor, som Broder siger, enhver pensioneret 68'er kan citere Paul Celans digt *Dødsfuga* om KZ-lejrenes rædsel kan man undre sig over at antisemitismen stadig har rimelig godt fat. Men Broder er ikke i tvivl: Tyskerne skammer sig over deres historie og føler skyld over jødeudryddelserne og vupti har man en ny nationalkarakter, nemlig stoltheden over synderne. Denne stolthed kommer til udtryk i alle Holocaust- monumenter, der bevidner, at historien er blevet bearbejdet. Samtidig kan man så få lov til at være den værste kritiker af Israels politik i Gaza, som

man ikke undslår sig for at sammenligne med Warszawa-ghettoen og det jødiske folkedrab. Med "Auschwitz-køllen" giver man Israel en i nøden og beroliger således sin egen dårlige samvittighed. Eller som Broder hævder: Tyskerne husker på de døde jøder for at kunne kritisere de levende. Antizionisme er den ny antisemitisme: Ergo må Auschwitz glemmes for at komme antisemitismen til livs!

Broders udgangspunkt for antisemitismekritikken er hans egen historie. Født i Polen af overlevende jøder, opvokset i Tyskland og derfor med egne ord naturligvis venstreradikal, for her kunne man vel være sikker på ikke at støde ind i antisemitismen, eftersom alle var antifascister. Altså gik han i demonstration mod USA, Vietnamkrigen og Springerpressen. Han ærgrede sig over ikke at kunne blive militærnægter, for som barn af overlevende jøder var han fritaget på forhånd. Først venstrefløjens reaktion på Entebbe-aktionen i juli 1976, hvor israelske soldater befriede 103 gidsler, der var blevet taget på et fly fra Tel Aviv til Paris af to terrorister fra den tyske "Folkefronten til Palæstinas befrielse" og af nogle medlemmer af den tyske Revolutionære Celle fik ham til at ændre indstilling. Med egne ord kunne han ikke længere "trække sig tilbage til den saliggørende uvidenhed." Dobbeltmoralen hos de venstreradikale blev tydelig. Mens de ifølge Broder understøttede befrielsesbevægelser i tredje verdens lande uden tanke for disses suverænitet, anklagede de nu Israel for imperialism og sammenlignede Israel med Hitlertyskland. Antisemitisme forklædt som antizionisme har siden været, siger Broder, en acceptabel holdning i tysk politik og offentlig mening. Det er bogen fuld af eksempler på. Bl.a. er der en gengivelse af debatten i de tyske medier om hvorvidt Irans præsident Mahmud Ahmadinedschad har udtrykt ønske om at Israel skulle slettes fra verdenskortet. En kvindelig islamforsker hævdede at der hverken var blevet sagt "verdenskort" eller "skulle slettes", men at der derimod var tale om en fejloversættelse fra de vestlige presseagenturers side. Egentlig havde præsidenten sagt at besættelsesmagten skulle

forsvinde fra historiens sider (egentlig tider). Efterfølgende undskyldte chefredaktøren for det tyske presse-agentur og ARD's Tagesschau den fejlagtige oversættelse, mens Al Jazeera på sin webside 26.10.2005 af Broder med slet skjult ironi citeres for at skrive: "Iranian President..has openly called for Israel to be wiped off the map." Broder omtaler denne strid om ord for en proaktiv, altså rettet mod fremtiden, Holocaust-benægtelse. Når alt kommer til alt har Hitler heller aldrig talt om at udrydde jøder, kun om en verden uden jøder

Sidste kapitel i bogen vies nogle udtalelser af Günter Grass. I sommeren 2011 havde Grass en længere samtale med en israelsk journalist om sin bog *Når løget skrælles*. I den sammenhæng fik Grass antallet af tyske soldater, som blev dræbt i russisk fangenskab til 6 millioner, mens det rigtige tal snarere er 1,1 millioner af 3 millioner tilfangetagne. Hvor kom så de 6 millioner fra? Broder er ikke i tvivl. Erindringen om de 6 millioner jøder spiller Grass et puds Med Broders karakteristik af den tyske antisemitismes argumentation in mente tager Grass' muligvis velmente digt *Hvad der bør siges* sig ud som uforfalsket antisemitisme. Skylden over Holocaust ("vi - som tyskere belastet nok") kædes effektivt sammen med pligten til ikke længere at tie om Israels aggressive og farlige kurs ("atommagten Israel truer den i forvejen skrøbelige verdensfred"), for ikke endnu engang at blive skyldige ("håndlangere for en forbrydelse, som kan forudses)". Samtidig fremhæver Grass at han har israelske venner og er ven af Israel ("Israel som jeg er og

fortsat vil være ven med"), alt sammen tankemønstre Broder kan påvise adskillige steder i den tyske debat om Israel. Som læser af både Grass og Broder er det svært at afvise at Grass med billedet af Israel som aggressor gentager elementer af den tidligere diskussion af den iranske præsidents udtalelser med omvendt fortegn.

Om Günter Grass og de øvrige personer, der nævnes i Broders bog er antisemitter eller venner af Israel, som de selv mener, må hver enkelt selv afgøre. Broder medgiver at der ikke findes en standard-meter til at måle antisemitisme med og denne mangel rammer til en vis grad ham selv, når han ikke vil eller kan skelne mellem en berettiget kritik af Israels politik og en irrationel og hadefuld antisemitisme. Hans ærinde er vigtigt i et Europa, som bliver stadigt mere nationalistisk og hvor den jødiske befolkning føler sig stadigt mere presset. Hvad der er sket, kan, som Primo Levi sagde, naturligvis ske igen. Men han fortier, at der også er en højreradikal terror, der retter sig mod muslimer. Han ser ikke, at den karikatur han selv finder antisemitisk (person med David-stjerne om halsen spiser barn med en kniv hvorpå der står Gaza) kan sammenlignes med Muhammed med en bombe i turbanen, fordi han opretter en skelnen mellem hetz mod individer og hetz mod religion, hvilket de to tegninger ikke giver belæg for. Denne blindhed på eget øje gør hans bog om et vigtigt emne lettere at afvise og det er faktisk ærgerligt.

fra Berlingske 19. april 2012

En mentorordning for nydanskere

Marianne Olsen:

Netværket har modtaget *Integrationsprisen*, *Skulderklapprisen* og *Kvindeprisen*. Nyt Netværk Sønderborg (NNS) formår at integrere veluddannede nydanskere og at udvikle de indfødtes egne kompetencer. Der er tale om interkulturel udvikling, og det er tydeligt at det giver glæde og livsappetit.

Det var derfor klart at *SOS mod racisme* ville høre hvordan NNS bærer sig ad, og den 21.

marts, der er *FN's dag mod racisme*, fik vi ved et møde i Verdenskulturcentret besøg af Inge-Lise Kühl, 'indlægsholder' fra netværket. Dagens emne var "*Hvordan bekæmper vi racisme og diskrimination i Danmark*".

Det slog straks forsamlingen at Inge-Lise var glad. Det kan være svært for os andre hele tiden at være positive, når vi sidder med tunge sager og ser vore medmennesker trynet og ilde behandlet, så vi blev meget opmærksomme - og glæden smittede!

Inge-Lise Kühl underviser

Alle der arbejder i NNS er højt uddannet, frivillige af alle slags, revisorer, lærere og læger, fortæller Ole Malmgren, da jeg senere ringer til ham. Han har været netværkets leder i de sidste fire af dets syv årige eksistens. "Vi lærer folk at skrive ansøgninger og at omgås danskere. Den eneste forudsætning er at de taler dansk – ikke nødvendigvis flydende, men sådan at de kommunikerer med danskere. Og så lærer de skik og brug.

Det er rigtig spændende for deres mentorer, både at undervise i hvordan vi bærer os ad her i landet, og selv at få at vide hvordan man gør der hvor de – vi kalder dem mentees – kommer fra. Et eksempel kan være en pige fra Rumænien: I Rumænien skal en pige være en pige på den måde at hun er svag og 'pigelig'. Derfor har hun et svagt håndtryk. Det går bare ikke i Danmark, hvor vi opfatter det slapt og slasket, så den rumænske pige skal lære at give et fast håndtryk for at vi kan forstå at hun er 'selv hjemme'. Når det lykkes at fortælle hinanden den slags i vores interkulturelle virksomhed, lykkes det ofte vores mentees at få kvalificeret arbejde.

Her er vel at mærke tale om at NNS-netværkets mentees er veluddannede mennesker, for dem tager jobcentrene sig ikke af. De kommer til Danmark fordi deres kæreste bor her, eller fordi deres ægtefælle har fået job i Danmark.

Man kunne sagtens tænke sig at også flygtninge kunne benytte sig af tilbuddene til NNS. Det ville være en god tilskyndelse til at lære i hvert fald noget dansk. NNS er helt uafhængig, men de store virksomheder er interesserede i deres resultater, og ofte får netværkets mentees arbejde på disse virksomheder.

Netværket har indspillet en meget charmerende sang på DVD, som er sponsoreret af bl.a. Danfoss og Linak. Den viser sangere i broget flok, så det er en fornøjelse.

En af de meget charme-smittende ingredienser i NNS er deres sprogleg: Mentorerne kalder de **GIDERIKKER**. Inge-Lise Kühl fortæller at de arbejder for vellykket integration og 'vi bruger vores oprigtighed'. De siger også:

'Vi skaber os' og forklarer at det er: Glæden og stoltheden ved at skabe et netværk, venskaber og bæredygtige relationer: At skabe sig er at udvikle sig.

'Vi har fine fornemmelser': At have fornemmelse for et andet menneske er en af de **fineste** fornemmelser vi kan have som mennesker.

'Vi skyder efter stjernerne': Vi spiller på alle tangenterne – både de hvide og de sorte og vi vil sammen i mål: at **alle** får et meningsfuldt job i Danmark. De der skyder efter stjernerne, bliver fulgt af held.

Sandelig et eksempel til efterfølgelse!

Læs mere om NytNetværk Sønderborg på www.nyt-netvaerk.dk

Den meget informative hjemmeside er oversat til ikke mindre end **16 sprog**. Klik på flaget på hjemmesiden for den ønskede sprog version.

Barn gör så gott de kan! Det har alltid varit min utgångspunkt. Barn försöker vara så uppriktiga de kan. Men de försöker också vara lojala. Mot sina föräldrar - men också mot oss. De vill inte göra oss besvikna.

At tala med barn i svåra livssituationer kräver därför ödmjukhet, förmåga att lyssna noga, tid och tålamod. Hur det ska gå hänger helt och hållet samman med den grad av ömsesidig tillit som uppstår, eller inte uppstår, mellan mig och barnet. **Lars H. Gustafsson**

SOS mod Racisme på Folkemødet 2012

Af Anne Nielsen

På Folkemødet i Allinge på Bornholm, fra 14. – 17. juni deltog vi fire fra SOS mod Racisme: Birgitte Olesen, Steen Eriksen, Tue Magnussen og Anne Nielsen, de sidste dage fik vi besøg af Marianne Olsen og Camilla Pape. Vi delte desuden telt og ødegård med asylansøgere og ansatte i Trampolinhuset: Kathera Kakar, Zach Khadudu, Morten Goll og Helle Joensen.

Vi havde i alt 3 taler på Speakers Corner og 6 møder. Anne Niensens tale om en ny asylpolitik, kan ses på side 4-5, Tue Magnussens tale om: Danmark mangler en samlet plan for menneskerettigheder, kan ses på youtube: <http://www.youtube.com/watch?v=ZAqvWpHP3Wk&feature=plcp>. Tue holdt desuden tale om: Romaerne - Danmark og Europas glemte mindretal.

De 5 af møderne fandt sted i vores telt og var godt besøgt - vi havde ca. 20 stole i alt, og måtte som regel låne flere fra omkringliggende organisationer.

Der var to møder, først og fremmest med personlige vidnesbyrd fra asylansøgere: Zach fra Kenya fra Center Auderød, og Khatara fra Afghanistan fra Center Sandholm, se artiklen side 7 - 8.

Og to møder der dels handlede om Trampolinhusets ideologi og funktion og visioner for fremtiden med flere Trampolinhuset rundt om i Danmark, og hvor *SOS mod Racisme* havde et oplæg om en ny asylpolitik.

Og et møde med titlen: "Bekæmp Racismen", hvor to af de politikere, der skulle holde oplæg dog meldte fra i sidste øjeblik, men hvor Steen Eriksen, Birgitte Olesen og Rosa Lund gjorde det flot!

Det 6. møde - som skulle være en strandtur med debat om: "Retorikken om "de andre"-Ligeværdige medborgere eller klienter" - men dér fik vi desværre kun besøg af en enkelt gæst, så den blev afkortet. Vi, der deltog, kunne så nyde en frokost i fred og ro med udsigt over Østersøen.

Der var desuden to andre asykhøringer på Folkemødet: en organiseret af "Bedsteforældre for Asyl" med en meget fin debat, og en

fra DEO (Demokrati i Europa) om EUs asylpolitik, og Tove Krag og Gerd Gottlieb: "Amnesti Nu" holdt tale fra Speakers Corner om de 253 afviste asylansøgere, der har siddet i danske asylcentre mellem 3 og 15 år. http://www.youtube.com/watch?v=hJyWzf92_U&feature=relmfu

Alt i alt gik Folkemødet meget fint; vi så og talte med en masse mennesker, delte en masse materialer ud, og opfordrede folk til at blive nye medlemmer hos os. Der deltog også politikere til møderne i teltet, vi fik mange besøg af "vennerne", fx medlemmer af "Kvinder i sort", "Bedsteforældre for asyl", Asylret, Dansk Flygtningehjælp, "Grænseforeningen, Foreningen af Udlændingeretsadvokater", såvel som af andre personer.

Vejret var godt og tørt så længe Folkemødet varede, og vi havde det rigtig hyggeligt sammen i en ødegård nær Åkirkeby, når vi var kommet hjem fra Folkemødet om aftenen.

Det var hæsblæsende før og under Folkemødet, men det var også rigtig sjovt at møde så mange mennesker, og der var en god stemning! Så måske gentager vi successen i 2013!

Ved DEO's (Demokrati i Europa - oplysningsforbund) høring om EU's asylpolitik:

Arne Hansen optager udsagn fra Claus Juul, Amnesty International, Britta Thomsen i Europaparlamentet for Socialdemokraterne, og Margrethe Auken i Europaparlamentet for SF.

- 1: Steen Eriksen læser Benny Andersen
- 2: Rosa Lund taler om sin holdning til flygtningelejrene.
- 3: Birgitte Olesen fortæller om 'Sos mod racismes' fødsel

fra venstre Zach Khadudu ved siden af Khatera Kakar

Arne Hansen og Morten Goll, Kreativ koordinator i Trampolinhuset

Zach Khadudu, Khatera Kakar og Helle Joensen, ansat i Trampolinhuset

Helle (Trampolinhuset), Birgitte, Steen, Anne og Tue (SOS mod Racisme).
Siddende fra venstre: Khatera, Morten og Zach (Trampolinhuset).

Arne Hansen som fredsvenlig turbanbærer. Til højre ses Claus Juul fra Amnesty International.

Aktiviteter i SOS mod Racisme og Et Anstændigt Danmark

Lørdag d. 1. september kl. 12 – 18 og søndag d. 2. september kl. 12 – 17: Mangfoldighedsdagen i København.

SOS mod Racisme, København, deltager med et telt på Mangfoldighedsdagen i Rantzausgade, 2200 N. Hvis nogen vil hjælpe til på arrangementet, så send en mail med jeres telefonnummer på: sos@sosmodracisme.dk, så kontakter vi jer.

4. september kl. 16 – 18: Integrationsnetværket i Randers holder møde i Underværket, Stemannsgade 9C, Randers.

14. – 15. september: Et Anstændigt Danmark og Bedsteforældre for asyl holder stormøde på Brandbjerg Højskole ved Egtved om Civil ulydighed.

19. september kl. 19 i Verdenskulturcentret, lokale 205. SOS mod Racisme København holder generalforsamling. Dagsorden efter vedtægterne.

7. oktober: Roma Pride. Mere herom senere.

9. november: Krystalnatten. Mere herom senere.

17. november kl. 10 – ca. 14: Landsmøde i Verdenskulturcentret, Nørre Allé 7, 2200 Kbh. N. Se rubrikken nedenunder. Muligvis bliver der et Åbent Hus arrangement efter landsmødet.

Ca. 16. marts 2013: Formentlig fællesmøde i København med Et Anstændigt Danmark.

Landsmøde for SOS mod Racisme
Lørdag 17. november kl. 10 - ca. 14
Verdenskulturcentret lokale 205,
Nørre Allé 7, 2200 N

Dagsorden:

1. Valg af dirigent
2. Valg af referent
3. Godkendelse af dagsorden
4. Beretning fra Landsrådet og godkendelse
5. Regnskab for 2008 og godkendelse
6. Vedtagelse af fordelingsnøgle
7. Indkomne forslag
8. Valg af landsformand
9. Valg af næstformand
10. Valg af kasserer
11. Valg af andskontaktperson
12. Valg af Revisor og revisorsuppleant
13. Eventuelt

Forslag til vedtægtsændringer og øvrige forslag mailes til sos@sosmodracisme.dk senest d. 9. november 2012.

WIPE OUT HATE

**9 november international day
against fascism and antisemitism**